

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: V. N.
do jehož práv vstoupil V. B.
zastoupený JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem
se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách, ze dne 27. 6. 2018, č. j. RN-291 002 106-315-PJ,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 27. 6. 2018, č. j. RN-291 002 106-315-PJ, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím žalované ze dne 15. 11. 2010 č. j. 291 002 106 byl žalobci (V. N., dále jen „žalobce“) přiznán příspěvek k důchodu podle ustanovení § 25 odst. 7 písm. b) zákona č.

- 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“) za 46,93 měsíce nezákonného věznění ve výši 704 Kč měsíčně.
2. Dne 7. 12. 2016 žalobce požádal o přepočtení uvedeného příplatku s odůvodněním, že byl rozhodnutím žalované poškozen volbou metodiky pro počítání jednotlivých dnů a pro zaokrouhlování pouze na dvě desetinná místa. Navrhl, aby mu po přepočtu zaokrouhlování na tři desetinná místa (jak žalovaná učinila v případě jiného účastníka) byl přiznán příplatek ve výši 705 Kč měsíčně. Namítl, že žalovaná nemůže volit takovou metodiku, která je v neprospěch oprávněných osob.
 3. Dne 25. 4. 2018 žalovaná rozhodnutím č. j. R-25.4.2018 - 421/291 002 106 (dále také jen „prvoinstanční rozhodnutí“) žádost žalobce zamítla s odvoláním na judikaturu Nejvyššího správního soudu, který její dosavadní metodiku označil za nezákonnou, a proto žalovaná „*přistoupila ke změně metodiky výpočtu příplatku k důchodu za delší dobu věznění nečinící celý měsíc v tom smyslu, že matematicky zaokrouhluje na dvě desetinná místa již tento delší výpočet*“. Podle této nové metodiky činí příplatek 704 Kč, jak bylo rozhodnuto již dne 15. 11. 2010. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, v nichž namítal, že žalovaná v dopise ze dne 8. 3. 2018, č. j. 331 201 134 oznámila, že nová metodika spočívá v tom, že bude „*užíváno matematické zaokrouhlování na čtyři desetinná místa*“, v jeho případě však provedla výpočet se zaokrouhlováním na dvě desetinná místa.
 4. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 27. 6. 2018, č. j. RN-291 002 106-315-PJ, žalovaná námitky žalobce zamítla a prvoinstanční rozhodnutí ze dne 25. 4. 2018 potvrdila.

II. Obsah žaloby

5. Žalobce v žalobě namítal, že on a pan M. B. byli dne 30. 8. 1983 vzati do vazby, odkud byli shodně propuštěni dne 28. 7. 1987. Oba byli nakonec plně rehabilitováni. Rozhodnutím žalované ze dne 24. 11. 2011, č. j. 501 202 032 byl M. B. přiznán příplatek k důchodu podle zákona č. 119/1990 Sb. za 46,9365 měsíce nezákonného věznění ve výši 705 Kč měsíčně, zatímco žalobci byl uvedený příplatek rozhodnutím ze dne 15. 11. 2010 přiznán pouze ve výši 704 Kč měsíčně, za 46,93 měsíce nezákonného věznění.
6. Žalobce citoval z odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaná potvrdila, že „*[v]ěcným spisem čj. 31-4000-7.3.2018/0734*“ byla metodika skutečně stanovena „*tak, že výpočet bude matematicky zaokrouhlován na čtyři desetinná místa...při zpracování jednotlivých případů se však ukázalo, že tímto postupem by nebylo možno vyhovět žádostem o přepočtení příplatku všech bývalých příslušníků VTNP, jejichž služba skončila dnem 22. 12. 1955 (takových žádostí je přitom naprostá většina). Reakcí ČSSZ na tuto skutečnost bylo vydání dalšího věcného spisu čj. 31-4000-29.3.2018/0972, jímž byla ve vztahu k oběma příplatkům [tj. podle zákonů č. 119/1990 Sb. a č. 87/1991 Sb.] metodika opětovně změněna v tom smyslu, že delší doby věznění/služby ve VTNP budou matematicky zaokrouhlovány na dvě, nikoli na čtyři desetinná místa.*“ Žalobce namítal, že žalovaná jej, resp. jeho právního zástupce, o změně informovala dopisem ze dne 8. 3. 2018 (zaokrouhlování na čtyři desetinná místa), ale nikoli o další změně ze dne 29. 3. 2018 (zaokrouhlování na dvě desetinná místa). Žalobce požadoval, aby mu žalovaná přiznala příplatek, jaký přiznala M. B., a to v souladu s metodikou ze dne 7. 3. 2018.

7. K odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaná „konstatuje, že cílem opětovné změny metodiky tedy bylo zamezit dalším, svou podstatou bagatelním (s finančním efektem 1 Kč), a přitom pokud jde o ČSSZ, personálně, administrativně i ekonomicky velmi zatěžujícím sporům“, žalobce namítá, že žalovaná ve skutečnosti svými opětovnými změnami metodiky sporům nebrání, ale naopak je vyvolává. Žalobci jde především o právní princip spočívající v rovném zacházení s osobami ve shodném právním postavení. On i pan B. byli ve stejný den uvězněni, ve stejný den z vězení propuštěni, a proto by měli mít i shodný příplatek k důchodu. Jde tedy o rovnost ve smyslu čl. 1 Listiny základních práv a svobod. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu žalobce uvedl, že existují-li dvě různé varianty výpočtu, je třeba zvolit tu, která je pro oprávněnou osobu výhodnější (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č.j. 1 Ads 100/2017-24 nebo ze dne 21. 12. 2017, č.j. 3 Ads 306/2016-77).
8. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí a jemu předcházející prvoinstanční rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a uložil žalované nahradit mu náklady řízení.

III. Vyjádření žalované

9. Žalovaná úvodem v obecné rovině uvedla, že nejen zákon, ale ani metodika nemůže vyhovovat všem účastníkům řízení, má-li splňovat základní kritéria obecnosti a aplikovatelnosti na širší okruh tematicky shodných či podobných případů. Odmítla výtku žalobce ohledně údajného rozporu mezi poskytnutými informacemi na straně první a obsahem vydaného rozhodnutí na straně druhé s tím, že správní orgán podal žalobci, resp. jeho právnímu zástupci informace, které byly v době doručování odpovědi aktuální. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s metodikou platnou k datu vydání rozhodnutí. Uvedla, že stejně jako dochází ke změnám obecně závazné legislativy, kterou musí správní orgán aplikovat, dochází i ke změnám metodických postupů.
10. Žalovaná podotkla, že metodika ČSSZ byla změněna v souvislosti se soudním přezkumem, který inicioval v případě jiného žalobce týž advokát (JUDr. Lubomír Müller), a žalované je s podivem, že tentýž advokát nezastává v obdobných věcech tentýž způsob výpočtu (tj. tentýž – nový v jednom případě vyžadovat a v jiném případě kritizovat). Žalovaná nesouhlasí s tvrzením žalobce, který de facto říká, že v zájmu zachování principu *in favorem rehabilitationis* má správní orgán přizpůsobovat způsob výpočtu ad hoc na míru konkrétnímu účastníkovi řízení.
11. Žalovaná žádá soud, aby výslovně uvedl, jak přesně dosud měla a do budoucna má dle jeho názoru metodika výpočtu v podobných případech vypadat, aby se pro futuro předešlo zbytečným soudním řízením, jejichž efekt je dle žalované značně pochybný (korunové rozdíly). Žalovaná nemá zájem žádného účastníka neprávem poškodit (byť o 1 Kč), proto i ke změně metodiky (v duchu předchozích soudních rozhodnutí) přistoupila. Rovněž nepokládá za spravedlivé, aby nesla břemeno skutečnosti, že zákon výslovně způsob výpočtu neuvádí, přičemž sama žalovaná se snažila tuto mezeru v právu vyplnit jak nejlépe s ohledem na judikaturu a předchozí praxi dovedla. Navrhla, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce a další vyjádření žalované

12. Žalobce setrval na své žalobě, polemizoval s argumenty žalované a zdůraznil, že pokládá za nepřijatelné, aby dvěma osobám ve shodném právním postavení, se stejnými

klíčovými fakty pro posouzení nároku, byl příplatek k důchodu vypočítán odlišně. Náklady řízení za právní zastoupení vyčíslil částkou 4 719 Kč (včetně DPH).

13. Žalovaná v dalším vyjádření rovněž setrvala na správnosti napadeného rozhodnutí. Namítla, že není v povinnostech ani silách správního orgánu informovat každého účastníka řízení o metodice, která je/bude v době vydání rozhodnutí aktuální. Zdůraznila, že ke změně metodiky nepřistoupila z vlastní iniciativy, ale na základě rozhodnutí soudu, které označilo předchozí metodiku za nesprávnou. Žalovaná uvedla, že neupírá ničí právo na spravedlivý soudní proces ani na zákonnost a správnost správních rozhodnutí. Za diskutabilní (přinejmenším morálně) však označila takový postup advokáta, kdy finanční profit ze soudního řízení (v kauzách tohoto typu zastupovaných opakovaně advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem), je pro klienta samotného v řádech jednotek Kč měsíčně (často pouze o 1 Kč měsíčně), zatímco pro advokáta v řádech tisíců Kč. O absurditě takových řízení (nejde o ojedinělý případ) svědčí mj. jiné i skutečnost, že v tomto řízení dosud nárokováná odměna advokáta v případě úspěchu ve věci 3 900 Kč (bez DPH) je suma, kterou v této věci žalobce sám může nabýt za 325 let života.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), a to bez nařízení jednání, postupem dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., za výslovného souhlasu žalobce i žalované. Dospěl k závěru, že **žaloba je důvodná**.
15. Krajský soud předně konstatuje, že žalobce pan V. N. před rozhodnutím soudu ve věci samé zemřel (dne 9. 3. 2019). Podle pravomocného usnesení Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 14. 6. 2019 ve věci řízení o pozůstalosti žalobce se jeho dědicem na základě závěti stal pan V. B., nar. ..., bytem L. 29. Na uvedenou situaci žalobce dopadá ustanovení § 63 odst. 3, věta za středníkem zákona č. 155/1995 Sb. [podle § 63 zdp platí:
- (1) Zemřel-li oprávněný po uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění, vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné do dne smrti oprávněného postupně manželka (manžel), děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti. Podmínka žití v domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod po zemřelém. (2) Byla-li dávka přiznána před smrtí oprávněného, vyplatí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněného, členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v odstavci 1. (3) Nároky přecházející na osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 nejsou předmětem dědictví; předmětem dědictví se stávají, není-li těchto osob.].* Pan V. B. prostřednictvím svého zástupce JUDr. Lubomíra Müllera soudu sdělil, že v řízení bude pokračovat.
16. Mezi účastníky není sporný skutkový stav, spornou je posouzení právní otázky způsobu výpočtu výše příplatku k důchodu dle zákona o soudní rehabilitaci. Podstata věci tedy spočívá v tom, že ačkoli žalobce a pan B. byli ve stejný den uvězněni a ve stejný den propuštěni, žalovaná jim příplatek spočítala rozdílně, a to v případě pana B. se zaokrouhlováním na čtyři desetinná místa, zatímco v případě žalobce se

zaokrouhlováním na dvě desetinná místa, čímž byl jeho příplatek k důchodu o 1 Kč měsíčně nižší než příplatek pana B.

17. Krajský soud konstatuje, že uvedená sporná otázka správného výpočtu a zaokrouhlování byla opakovaně řešena Nejvyšším správním soudem. Krajský soud si proto dovoluje odkázat na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2019, č. j. 3 Ads 357/2017-42, ve skutkově obdobném případě (Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost žalované a potvrdil rozsudek krajského soudu, který zrušil rozhodnutí žalované, kde šlo rovněž o způsob výpočtu příplatku k důchodu dle zákona o soudní rehabilitaci a metodiku zaokrouhlování s výsledkem o 1 Kč měsíčně ve prospěch žalobce), v němž jmenovaný soud (v bodech 12 a 13) uvedl: „[N]ejvyšší správní soud předesílá, že otázkou zaokrouhlování číslic za desetinnou čárkou při stanovení koeficientu pro výpočet tzv. denin příplatku k důchodu přiznávaného podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci se již ve své dosavadní judikatuře zabýval a při jejím zodpovězení vypořádal z větší části též argumentaci, kterou žalovaná již v minulosti uplatnila. V tomto směru lze proto plně odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 100/2017-24, v němž Nejvyšší správní soud nijak nezastíral, že způsob výpočtu koeficientu není nijak upraven zákonem (a to z toho důvodu, že zákonem není upravena ani otázka tzv. denin)... a že tedy žalovaná svým postupem žádný zákon neporušila. Ve svých závěrech se však dovolal zásady in favorem rehabilitationis a ze dvou možných způsobů výpočtu koeficientu se přiklonil k tomu, který je pro účastníka výhodnější, byť rozdíl ve výši příplatku je v takovýchto případech zcela minimální, a to i za situace, kdy se ve prospěch účastníka zaokrouhluje nahoru nejen hodnota koeficientu, ale i vypočtená částka příplatku...“
18. V projednávaném případě se po zaokrouhlení na čtyři desetinná místa nárok žalobce zvýší ze 704 Kč na 705 Kč, tedy o 1 Kč (slovy jednu korunu). Tento výpočet je pro žalobce výhodnější, a proto s odkazem na závěry výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 357/2017-42, byť se jedná o marginální povahu sporné otázky, je krajský soud přesvědčen o tom, že z důvodu předvídatelnosti práva a dodržení zásady uvedené v § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, tj., aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly (v posuzovaném případě jde o identickou shodu s věcí pana M. B.), nelze tolerovat, aby žalovaná rozhodovala odlišně. Krajskému soudu tak nezbylo, než rozhodnutí žalované zrušit a věc jí vrátit k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). Krajský soud se rozhodl zrušit pouze rozhodnutí žalované, nikoliv tedy současně i prvoinstanční rozhodnutí (což mu umožňuje § 78 odst. 3 s. ř. s.), protože nápravu vytčených vad může zjednat i druhoinstanční správní orgán, neboť správní řízení tvoří jeden celek. V dalším řízení žalovaná rozhodne o přiznání příplatku k důchodu žalobci podle ustanovení § 25 odst. 7 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb. ve výši 705,-Kč měsíčně. Při vyčíslení doplatku vezme na vědomí skutečnost, že žalobce dne 9. 3. 2019 zemřel. Bude na žalované, zda vady prvoinstančního správního rozhodnutí v námitkovém řízení napraví sama (změnou prvoinstančního rozhodnutí) nebo zda zvolí jiný procesní postup ve smyslu § 90 správního řádu.
19. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

20. Podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšný žalobce i jeho právní nástupce požadovali přiznání nákladů řízení za právní zastoupení (stejným) advokátem, které bylo ke dni rozhodnutí soudu vyčísleno na částku 7 865 Kč (za pět úkonů právní pomoci, pět paušálních náhrad a DPH).
21. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, by právo na náhradu nákladů řízení svědčilo, nebýt skutečností hodných zvláštního zřetele, na něž poukázal Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku ze dne 19. 7. 2019, č. j. 3 Ads 357/2017-42. V bodech 16 až 19 citovaného rozsudku uvedl následující:

„[16] Náklady řízení žalobce spočívaly v nákladech vynaložených na jeho zastoupení advokátem. Výše sporného uplatňovaného nároku činila 1 Kč (slovy jednu korunu), výše odměny zastupujícího advokáta (1573 Kč) tedy byla ve zřetelném nepoměru k výši uplatňovaného nároku. Výsledek sporu přitom nemá a ani nebude mít na důchodové nároky žalobce prakticky žádný vliv, za rok přinesou žalobci zvýšené splátky důchodu částku 12 Kč, za pět let v souhrnu 60 Kč, fakticky to nezmění ani pravidelná zvýšení přiznávaná k důchodu podle § 67 zákona o důchodovém pojištění. Na tomto místě považuje Nejvyšší správní soud za vhodné opět ocitovat výstižnou pasáž z usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2016 sp. zn. IV. ÚS 941/16, který v obdobné věci odmítl jako zjevně neopodstatněnou ústavní stížnost podanou proti rozsudku Nejvyššího správního soudu týmž zástupcem žalobce se slovy: „Lze odkázat na klasickou zásadu římského práva minima non curat praetor, jejímž smyslem je zabránit tomu, aby vrcholné státní orgány, mezi něž Ústavní soud patří, byly odváděny od plnění skutečně závažných úkolů, k jejichž řešení jsou ústavně určeny. Odporuje smyslu ústavního soudnictví, aby přezkum tzv. bagatelních věcí byl přesouván do řízení před Ústavním soudem.“ Co platí pro Ústavní soud, platí v tomto případě i pro Nejvyšší správní soud a soudy krajské. Obecným soudům ovšem, na rozdíl od Ústavního soudu, neumožňují procesní předpisy odmítnout podaný návrh z důvodů bezvýznamnosti projednávané věci, mohou však uvedenou skutečnost zohlednit při úvaze o náhradě nákladů řízení, což Nejvyšší správní soud tímto činí.

[17] K tomu je dále nutno přičíst skutečnost, že úspěch ve věci nebyl u žalobce podmíněn tím, že by žalovaná při výpočtu výše dávky porušila zákon, ale jen tím, že výše citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu byl stanoven určitý úzus pro postup při zaokrouhlování mezisoučtů i výsledné částky přiznané dávky, který zákon neupravuje, přičemž důvodem absence zákonné úpravy je skutečnost, že zákon neupravuje ani existenci tzv. denin při stanovení výše dávky. Výsledkem takového postupu pak v daném případě je, jak bylo ostatně uvedeno již výše, že místo stěžovatelkou vypočtené výše příplatku v hodnotě 189,95 Kč, zaokrouhlené na částku 190 Kč, náleží žalobci příplatek ve výši 190,05 Kč, zaokrouhlený nahoru na částku 191 Kč, čímž je dosaženo onoho zvýšení nároku o 1 Kč. Ani z hlediska zákonnosti se tedy stricto sensu nedá o ochraně práv žalobce vůbec hovořit.

[18] Za další důvod zvláštního zřetele hodný pak považuje Nejvyšší správní soud skutečnost, že zástupce žalobce (JUDr. Lubomír Müller – pozn. krajského soudu) zastupuje obdobné případy, v nichž se uplatňované nároky pohybují v korunových částkách, opakovaně, a vzhledem k bagatelnosti těchto věcí, které samotným žalobcům nepřinášejí téměř žádný faktický užitek, pouze generuje náklady řízení ve svůj prospěch. Jen z evidence Nejvyššího správního soudu lze uvést např. věci vedené pod sp. zn. 3 Ads 306/2016, 1 Ads 100/2017, 4

Ads 268/2017, 6 Ads 260/2017 a 7 Ads 474/2018. Takové konání nemůže Nejvyšší správní soud (a neměly by tak činit ani krajské soudy) přiznáváním odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů podporovat.

[19] S ohledem na výše uvedené tedy Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1, s. ř. s. ve výroku II. zrušil a v tomto rozsahu vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu tak, že v případě žalobce jsou podle § 60 odst. 7 s. ř. s. dány důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady nákladů řízení o žalobě.“

22. Krajský soud pro podobnost věci (v meritu věci i otázce právního zastoupení) dospěl k závěru, že v projednávaném případě jsou rovněž dány důvody zvláštního zřetele hodné, pro něž je na místě žalobci s ohledem na ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. náhradu nákladů řízení o žalobě nepřiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 19. února 2020

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně